

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Волинського національного
університету імені Лесі Українки,
професор **Анатолій ЦЬОСЬ**

« 15 » 09 2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних економічних відносин і міжнародної інформації, доцента кафедри міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 1

семінару кафедри міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки щодо рекомендації дисертації Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук

ПРИСУТНІ:

Члени кафедри: завідувач кафедри міжнародних відносин к. політ. н., доц. Вознюк Є. В., декан факультету міжнародних відносин, д. політ. н., проф. Шуляк А. М., д. політ. н., проф. Ярош О.Б., д. політ. н., проф. Карпчук Н. П., д. політ. н., проф. Тихомирова Є. Б., к. політ. н. Шуляк Н. О., к. політ. н., доц. Кулик С. М., к. істор. н., доц. Моренчук А. А., к. екон. н., доц. Балак І. О., ст. викл. Гаврилюк С. І., ст. викл. Миронова О. М., ст. лаб. О. Борисюк.

Голова засідання – завідувач кафедри міжнародних відносин к. політ. н., доцент Вознюк Є. В.

Секретар засідання – ст. лаб. О. Борисюк

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення докторської дисертації кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюк Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук.

Тема дисертації Федонюка С. В. «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку була затверджена на засіданні Вченої Ради Волинського національного університету імені Лесі Українки, протокол №1 від 30.08.2011 р.

Робота виконана на кафедрі міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дисертація подається до розгляду на кафедральний семінар вперше.

СЛУХАЛИ: про рекомендацію дисертації кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук.

ВИСТУПИЛИ:

Голова засідання, завідувач кафедри міжнародних відносин к. політ. н., доцент Вознюк Є. В.: Пропонується до обговорення дисертація кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук. Дисертація подається до розгляду на кафедральний семінар вперше.

Тема докторської дисертації затверджена на засіданні Вченої Ради Волинського національного університету імені Лесі Українки, протокол № 1 від 30.08.2011 р.

Зазначу, що у 1997 р. у результаті публічного захисту в спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету імені І. Франка дисертації «Територіальна організація зовнішньоекономічної діяльності адміністративної області (на прикладі Волинської області)» Федонюк С. В. здобув науковий ступінь кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02. – економічна і соціальна географія. Рішення спеціалізованої ради підтверджено дипломом кандидата політичних наук ДК № 015493.

На підставі ознайомлення із текстом дисертації можу констатувати, що є усі формальні підстави для розгляду питання про її рекомендацію до захисту на спеціалізованій вченій раді.

Якщо немає заперечень, пропоную перейти безпосередньо до обговорення дисертації. Слово для викладу основних положень роботи надається кандидату географічних наук, доценту кафедри міжнародних відносин Федонюку С. В.

Кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Федонюк С. В.: Вельмишановна головуюча, шановні члени кафедри, присутні! Маю честь представити до Вашого розгляду дисертаційну роботу на тему: «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах».

Політична нестабільність стала характерною ознакою міжнародних систем: рішення та події дедалі частіше супроводжуються високою мінливістю, недостатністю інформації для прогнозів, багатоскладовими взаємозв'язками та неоднозначними інтерпретаціями, що описується акронімом VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity). Одночасно стрімкий розвиток цифрових технологій і комунікацій мережево-медіатизував політичне середовище: горизонтальні мережі учасників здатні миттєво поширювати інформаційні імпульси. Це створює нову архітектуру причинно-наслідкових зв'язків, коли мережеві колаборативні комунікації можуть або пришвидшувати ескалацію криз, або навпаки – слугувати каналом самоорганізованої деескалації. У такій конфігурації факторів навіть усталені інститути змушені адаптуватися до турбулентних комунікаційних патернів.

Актуальність дослідження визначається потребою політичної науки зрозуміти ці нові взаємозв'язки. З одного боку, концепція VUCA широко застосовувалася в менеджменті, але її перенесення на аналіз міжнародних відносин залишається фрагментарним. З іншого боку, численні дослідження цифрового активізму та мережевих мобілізацій розкривають мікромеханізми участі, проте рідко пов'язують їх із макродинамікою міжнародних систем. Відсутня цілісна наукова рамка, яка пояснює нестабільність міжнародних систем через поєднання VUCA-факторів та мережевих механізмів колаборативної комунікації. Зростає потреба в уніфікованому вимірювальному інструментарії, щоб порівнювати гетерогенні явища – від протестів і інформаційних кампаній до вікі-колаборацій чи інтеграційних процесів – як частини єдиної динаміки нестабільності.

Метою дисертації є розробка та верифікація наукової моделі пояснення нестабільності міжнародних політичних систем у мережево-медіатизованому середовищі. Модель будується на інтеграції концепції VUCA з параметрами колаборативної комунікації і покликана показати, як мережеві взаємодії можуть трансформувати нестабільність: від дестабілізуючого чинника – до ресурсу адаптації, міжнародної безпеки та ефективного зовнішньополітичного врядування.

Для досягнення цієї мети були визначені такі основні завдання дослідження:

– Теоретичне моделювання: уточнити поняття нестабільності міжнародних політичних систем через призму VUCA, виокремити виміри нестабільності та обґрунтувати їх релевантність для аналізу глобальних трансформацій; інтегрувати VUCA-підхід із концептом колаборативної комунікації, сформувавши єдину аналітичну рамку, операціоналізовану у вигляді векторної моделі $\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle$ – інструмент вимірювання взаємозв'язку між інформаційною динамікою і політичною турбулентністю. Ввести макроіндикатори для оцінки рівня та модальності офіційної зовнішньополітичної реакції і ступеня залучення провідних геополітичних акторів, пов'язавши їх із динамікою VUCA-факторів і колаборації. Розробити типологію сценаріїв нестабільності на основі поєднання параметрів VUCA та колаборативної комунікації.

– Провести емпіричну перевірку запропонованої моделі на серії багаторівневих кейсів, що відображають різні типи міжнародно-політичних ситуацій, здійснити типізацію кожного кейсу відповідно до розробленої сценарної матриці.

– Дослідити феномен масового співробітництва як основу колаборативної комунікації та оцінити його соціальні й міжнародні впливи. Узагальнити ознаки масової колаборації в міжнародному політичному середовищі, систематизувати її основні форми, показати їхні сильні та слабкі сторони і типові ризики політичного використання.

– Міжнародний та стратегічний вимір: простежити канали, через які колаборативні комунікаційні практики виходять на міжнародний рівень та окреслити їх наслідки для зовнішньої політики держав, санкційних та інтеграційних режимів; дослідити колаборативну комунікацію як фактор (де)стабілізації в екосистемах протестної мобілізації.

– Прикладні та прогностичні завдання: здійснити міжкейсовий порівняльний аналіз для синтезу результатів – виявити повторювані закономірності, типові вразливості та умови, за яких колаборативна комунікація стабілізує або дестабілізує політичний порядок. Сформулювати практичні рекомендації для демократичних урядів та міжнародних організацій щодо інституціоналізації колаборативних механізмів, а також щодо підвищення інформаційної стійкості, покращення кризового реагування та адаптивності безпекових режимів. Зокрема, запропонувати систему ранніх маркерів ескалації/деескалації, окреслити релевантні інструменти втручання для кожного типу сценарію і розробити уроки для України та європейських інституцій з огляду на отримані результати дослідження.

Об'єктом дослідження виступають сучасні міжнародні політичні системи та їхні безпекові режими в умовах мережево-медіатизованої нестабільності.

Предметом дослідження є політичні механізми та практики колаборативної комунікації, які діють як чинник ескалації або деескалації нестабільності в міжнародних політичних системах. Фокус - на впливі масової мережевої взаємодії на розвиток кризових ситуацій, прийняття зовнішньополітичних рішень, формування конфігурації міжнародних союзів та режимів безпеки. Особливу увагу звернуто на те, як колаборативна комунікація опосередковує вплив VUCA-факторів.

Для конкретизації предмета застосовано розроблений нами інтегрований аналітичний інструмент. Зокрема, предмет операціоналізовано через векторну модель $\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle$ та макроіндикатори IPR і GAI. Цей восьмикомпонентний вектор комбінує чотири показники VUCA (волатильність, невизначеність, складність, неоднозначність) з чотирма мережевими параметрами колаборативної комунікації: CD (Coordination Density) – щільність координаційної взаємодії в мережі; RL (Response Latency) – швидкість реакції мережі, або навпаки затримка у відповіді на події; CE (Coordination Efficiency) – ефективність координаційних комунікацій; Pi (Participation index) – індекс участі, який відображає структуру внеску учасників.

Поєднання цих метрик дає уніфіковану “координату” для кожного кейсу – профіль, що характеризує як інтенсивність нестабільності (за VUCA), так і характер колаборативної відповіді мережі. Таким чином, модель дозволяє порівнювати різні події між собою в єдиному вимірі. До того ж, залучено два зовнішні показники: IPR (International Policy Reaction) – міжнародно-політична реакція на подію, виражена у рівні офіційних заходів (дипломатичних, санкційних, військових) та їхній модальності; GAI (Geopolitical Actor Involvement) – залученість геополітичних акторів, тобто глибина втручання або участі великих держав та наднаціональних утворень.

Для реалізації поставлених завдань використано поєднання кількісних, якісних та синтетичних методів, що забезпечує методологічну триангуляцію і надійність результатів. Зокрема, застосовано такі підходи: кількісні методи: збір і аналіз метрик, що відповідають компонентам моделі (обчислено числові показники VUCA-факторів, оброблено цифрові сліди мережевої активності, зведені профілі кейсів стали основою для кластерного аналізу); якісні методи: глибоке опрацювання кожного кейсу за допомогою методу process tracing, порівняльно-історичного аналізу; синтетичні методи: побудовано інтегральний сценарний аналіз на стику мікро- та макропідходів.

Дослідження використовує міждисциплінарну методологію: поєднано інструменти комунікаційного аналізу, соціально-мережевий аналіз, порівняльну політологію, а також підходи управління безпекою. Всі процедури збору та обробки даних описані й стандартизовані, що забезпечує їх відтворюваність і можливість незалежної експертної перевірки.

Емпірична база включає різномірний добір кейсів, що охоплюють ключові прояви мережевої колаборації у міжнародному середовищі останнього десятиліття. Це забезпечує як перевірку гіпотез у різних контекстах, так і демонстрацію універсальності моделі. Серед розглянутих кейсів: масові протестні мобілізації; відкриті платформи співпраці (вікі-колаборації); інформаційні кампанії; війна Росії проти України.

У результаті дослідження:

- Запропоновано цілісну концепцію “мережево-медіатизованої нестабільності”. Вперше міжнародна нестабільність розглядається через призму одночасної дії VUCA-факторів та мережевих комунікаційних механізмів. Показано, що саме взаємодія між волатильністю, невизначеністю, складністю й неоднозначністю (як характеристиками середовища) та горизонтальними мережами колективної дії формує нову якість політичних процесів. Ця концепція об’єднує макрорівень (система держав і інституцій) з мікрорівнем (поведінка розподілених мережевих спільнот) в єдину аналітичну рамку.
- Обґрунтовано двоспрямований ефект колаборативної комунікації. Мережі здатні ескалювати нестабільність, але також – слугувати ресурсом деескалації – шляхом колективної самоорганізованої перевірки фактів, взаємодопомоги, розвіювання чуток та підвищення інформаційної стійкості спільноти.
- Розроблено індикативний апарат для вимірювання і порівняння кейсів. Уведено в науковий обіг нові інтегровані показники: окрім згаданого вектора, сформовано дві уніфіковані шкали зовнішньої реакції – IPR та GAI.
- Сформовано та емпірично підтверджено типологію сценаріїв мережевої нестабільності.
- На базі інтегрованих індикаторів розроблено підхід до прогнозування ймовірних траєкторій (де)стабілізації.
- Удосконалено модель інституційних реакцій на мережеві виклики. Показано роль стратегічних комунікацій як інструменту керування невизначеністю.
- Розвинено методологію порівняльного аналізу цифрових політичних процесів. Поєднання process tracing на рівні кейсів із кластеризацією та ранжуванням профілів між кейсами продемонструвало свою ефективність. Робота пропонує стандартизований алгоритм для аналізу широкого спектру кейсів у цифрову добу.
- Сформульовано прикладні підходи до політики безпеки та зовнішньополітичного планування. Запропоновано рамку використання колаборативної комунікації як ресурсу адаптації та як об’єкта регулювання.

- Конкретизовано роль України в контексті VUCA-середовища. Дослідження, спираючись на українські кейси, показало, як колаборативні мережі впливають на зовнішню політику та архітектуру міжнародних союзів.

Обмеження дослідження: джерела даних та відкритість інформації – закриті алгоритми платформ, приватні мережі спілкування (наприклад, месенджери) чи секретні дані не охоплені аналізом; хронологічні рамки (події 2025 р. і далі (найновіші явища) ще не ввійшли до масиву спостережень); географічна репрезентативність (євроцентричність) – хоча добір кейсів включає й Близький Схід, і Східну Азію, і глобальні процеси, Глобальний Південь та чисто авторитарні режими менш представлені; еволюція технологій, зокрема, поява масових AI-інструментів може ускладнити інформаційні потоки і створити нові виклики.

Ці фактори не враховані повною мірою і становлять поле для подальших досліджень, зокрема розширення застосування моделі на інші культурні й політичні контексти, дослідження ролі штучного інтелекту у модерації чи підсиленні VUCA-ефектів.

Основний висновок полягає в тому, що VUCA-фактори сьогодні визначають логіку трансформації міжнародних процесів – від інтеграційних стратегій до революцій і криз легітимності. Але ці фактори не діють у вакуумі: їхня сила і наслідки опосередковані колаборативною комунікацією. Горизонтальні децентралізовані мережі – активний модератор та трансформатор. Вони можуть, за несприятливих умов, підсилювати турбулентність (прискорюючи події, множачи невизначеність), але водночас вони здатні конвертувати хаос у нові форми порядку через адаптивну самоорганізацію. Тому колаборативну комунікацію ми трактуємо як негентропійний чинник: вона здатна знижувати ентропію системи, перетворюючи невизначеність на енергію мобілізації та інновацій.

Завершуючи, наголосимо: колаборативна комунікація утверджується як новий повноцінний політичний механізм у сучасному VUCA-світі. Її роль у формуванні політичних рішень, криз і альянсів вже неможливо ігнорувати. Наше дослідження зробило крок до її осмислення й вимірювання. Отримані результати дають практичні інструменти для прогнозування та управління нестабільністю. У добу глобальної турбулентності це знання покликане допомогти суспільствам і інституціям краще орієнтуватися в хаосі та знаходити шляхи до стійкого розвитку. Це лише початок – потенціал подальших досліджень великий, але вже зараз ясно, що об'єднання зусиль науки і практики у цьому напрямі є запорукою більш ефективної політики у XXI столітті.

Дякую за увагу!

ВИСТУПИЛИ:

Рецензенти:

Доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин Ярош О. Б.: Дисертаційне дослідження Федонюка Сергія Валентиновича на тему «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах», поданої для обговорення є актуальним. Погоджуємось із автором, що «сучасні суспільно-політичні процеси часто здійснюються всупереч планам і прогнозам, призводячи до масштабних політичних і економічних криз, революцій, безпекових викликів (С.4), а також із тим, що «чинники VUCA усе виразніше впливають на міжнародні відносини, ускладнюючи досягнення глобальних угод, підриваючи стабільність альянсів і загострюючи потребу нових підходів до глобального управління» і що саме «VUCA-контекст» створює нові можливості, провокуючи адаптаційні стратегії та нові способи розв'язання проблем (С.14). У політичній науці глобальні аспекти VUCA- світу досі були мало вивчені, робота Федонюка С.В. заповнює цю прогалину.

Робота - ґрунтовна, має логічну структуру, дослідження вибудоване від теоретичного осмислення феномену нестабільності та ролі колаборативної комунікації до конкретизації, перевірене на репрезентативних кейсах, містить практичні рекомендації.

Окремо зазначу питання інклюзивної взаємодії у комунікації політичних систем, яке детально вивчив Федонюк С.В. у своїй роботі. Поняття «інклюзія» у вітчизняну науку увійшло як предмет дослідження насамперед у педагогічні науки, де предметом було інклюзивне навчання як окремий процес у освітній системі. Однак інклюзія це про наскрізність, включення, залучення, оскільки усі суб'єкти/елементи мають бути включеними у загальну систему.

Наголошу на практичному значенні результатів дослідження. Авторський інструментарій для моніторингу, запропоновані індикатори та макропоказники дадуть змогу виявляти ескалаційні тренди, фіксувати зародження криз системи і було б доцільно їх використати у роботі урядових структур, наприклад, для Ради національної безпеки і оборони України та ін. Пропоную додати у роботу перелік інституцій, які займають стратегічними комунікаціями і для яких результати дослідження Федонюка С. В. будуть корисними.

Щодо рекомендацій, то пропоную додати до теоретико-методологічних засад класичні концептуальні підходи, а саме системний підхід із концепціями Д.Істона, К.Дойча, Д.Алмонда, оскільки робота за спеціальністю 23.00.04.

Таким чином, дисертаційне дослідження Федонюка Сергія Валентиновича на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук на тему «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку є завершеним, самостійним, висновки обґрунтовані, робота відповідає усім вимогам до такого виду робіт і може бути рекомендованою до публічного захисту.

Професор кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, професор Тихомирова Є. Б.: Дослідження С.В. Федонюка, присвячене аналізу нестабільності та колаборативної комунікації в міжнародних політичних системах, є надзвичайно актуальним і ґрунтовним науковим доробком. Воно адресоване до ключових викликів, що постали перед сучасною теорією та практикою міжнародних відносин у глобальному середовищі, яке дедалі частіше характеризується нелінійними процесами та неочікуваними трансформаціями. Автор роботи успішно позиціонує її в рамках спеціальності 23.00.04 — політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, зосереджуючись на феноменах, що виходять за рамки класичних міждержавних взаємодій і вимагають нових аналітичних інструментів.

Загальна актуальність дослідження визначається тим, що сучасні суспільно-політичні процеси від глобальних криз до революцій і безпекових викликів дедалі більше відбуваються всупереч традиційним прогнозам. Постійний фон геополітичної турбулентності, гібридних загроз, інформаційних війн та цифрових революцій вимагає системного осмислення. У цьому контексті робота пропонує унікальну оптику, що дає змогу пояснити ці явища через призму VUCA-чинників (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) і їхньої взаємодії з децентралізованими, горизонтальними мережами, які формуються на основі колаборативної комунікації.

Структура дослідження виглядає логічною та послідовною, що відповідає академічним стандартам. А поділ на чотири частини, охоплюючи концептуальні основи, емпіричний аналіз та прикладні аспекти, свідчить про системність і цілісність підходу. Це є однією з його сильних сторін, дозволяючи вибудувати дослідження за класичним «дисертаційним» принципом. Робота розпочинається з теоретичного обґрунтування (Частина 1), переходить до аналізу колаборативної комунікації як відповіді на VUCA-виклики (Частина 2), потім заглиблюється в емпіричний аналіз соціально-політичної мобілізації (Частина 3) і завершується блоком стратегічних комунікацій та прикладного аналізу (Частина 4). Така логіка дозволяє дисертанту плавно переходити від абстрактних концепцій до конкретних кейсів та практичних рекомендацій.

Висновки роботи є надзвичайно повними та структурованими. Вони послідовно підсумовують результати, отримані в кожному розділі, та прямо корелюють із завданнями, поставленими у вступі. Автор чітко зазначає, що «розв'язав наукову проблему», «сформував причинно-наслідкову архітектуру», «операціоналізував предмет» та «верифікував емпірично», що свідчить про високий рівень саморефлексії та розуміння власного внеску в науку.

Позитивними аспектами, що відрізняють це дослідження від попередніх, вважаємо:

- Адаптацією парадигми VUCA, яка традиційно використовувалася в бізнес-менеджменті та військових стратегіях, для аналізу міжнародних відносин. Автор не просто переносить термін у політичну науку, а наповнює його новим політико-науковим змістом, операціоналізуючи кожен із чотирьох вимірів у термінах політичних процесів. Наприклад, волатильність (V) інтерпретується як швидкість змін у союзах, невизначеність (U) — як латентність рішень, а складність (C) та неоднозначність (A) — як багатоаспектність взаємозв'язків та суперечливість наративів в інформаційному просторі. Ця концептуальна інновація слугує основою для подальшого вимірювання та емпіричної перевірки, що є визначальною ознакою наукового дослідження.
- Осмисленням колаборативної комунікації не як пасивного медіа-ефекту, а як активного політичного механізму. Дослідження демонструє, що саме горизонтальні, децентралізовані форми взаємодії, які становлять основу колаборації, є вирішальним чинником у сучасних політичних процесах, від масових протестів до оборонної мобілізації. Це розширює існуючі теорії, наприклад, «колаборативного врядування», які зосереджуються переважно на інструментальному аспекті вирішення проблем у межах існуючих інститутів. Автор пропонує погляд на колаборативну комунікацію як на «нову форму політики», яка здатна формувати та трансформувати інституційні режими, союзи та зовнішньополітичні курси, що є важливим рівнем аналізу в політичній науці.
- Застосуванням в роботі «методологічної тріангуляції» як необхідного елемента аналізу складних міжнародно-політичних систем. Поєднання якісних методів (що дозволяє виявити причинно-наслідкові ланцюги всередині окремих кейсів), кількісних (мережевий аналіз, кластеризація, які дають можливість виявити повторювані патерни між різними подіями) та синтетичних (сценарний аналіз) свідчить про високий рівень методологічної культури. Таке свідоме поєднання методів дозволяє подолати обмеження кожного окремого підходу і уникнути спрощених узагальнень.
- Наукова новизна дослідження полягає не лише в оригінальності окремих результатів, а й у створенні нової, цілісної аналітичної рамки для осмислення сучасної політичної нестабільності. Звертаємо увагу на ряд важливих внесків, які сукупно формують нове бачення проблематики:
 - о по-перше, вперше запропоновано цілісну політико-наукову концепцію «мережево-медіатизованої нестабільності» міжнародних політичних систем, яка об'єднує розрізнені підходи та дозволяє розглядати VUCA-чинники та колаборативну комунікацію як взаємозалежні елементи;
 - о по-друге, обґрунтовано двоспрямований ефект колаборативної комунікації – її здатність як ескалувати, так і деескалувати нестабільність. Цей

аспект виводить аналіз за межі спрощених, бінарних оцінок і відображає складну, нелінійну природу сучасних процесів;

о по-третє, вперше інтегровано VUCA-рамку з політичною теорією колаборації у вигляді аналітичної призми, що дозволяє безпосередньо співвіднести мікродинаміку мережевих взаємодій із макрорівнем міжнародних політичних наслідків;

о по-четверте, певним аспектом новизни є предметна операціоналізація політичних процесів, де автором запропоновано восьмивимірний вектор (V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi) порівняльного виміру траєкторій (де)стабілізації, що є оригінальною у своїй політико-науковій аплікації. Вона переводить абстрактні категорії VUCA та колаборації у вимірювані індикатори, що дозволяє здійснювати кількісний аналіз;

о по-п'яте, вперше введено макроіндикатори International Policy Reaction (IPR) і Geopolitical Actor Involvement (GAI), що стандартизують шкали сили офіційної реакції та рівня залучення провідних акторів та поєднують внутрішні мережеві процеси з зовнішньополітичними наслідками, що є критично важливим для дослідження міжнародних систем.

- Практичне значення дослідження: запропонована автором методологія та інструментарій надають можливість для моніторингу та раннього попередження про кризові явища у міжнародних системах. Крім того, розроблена типологія сценаріїв нестабільності дозволяє підбирати інструменти втручання відповідно до профілю події та очікуваного міжнародного резонансу. Це може мати пряме застосування для дипломатичних служб, підготовки документів та карт рішень у міжнародних переговорах.
- Ступінь апробації результатів дослідження є високим і свідчить про його широке визнання в академічному середовищі. Зв'язок роботи з міжнародними грантовими проектами ERASMUS+ Jean Monnet Modules також свідчить про її відповідність актуальним європейським дослідницьким програмам і міжнародне визнання.

Зауваження:

1. У структурі роботи можна виділити певні моменти, що можуть викликати зауваження. Спостерігається певна диспропорція в обсязі розділів. Розділ 5, присвячений «колаборативній революційній мобілізації», має найбільшу кількість підрозділів, що може свідчити про суттєвий акцент на аналізі протестних рухів. Хоча цей напрям є вкрай важливим, його домінуюча роль може дещо затінювати інші заявлені аспекти, як-от інтеграційні процеси чи стратегічні комунікації, які, імовірно, розглядаються менш детально. Крім того, деякі розділи, наприклад, Розділ 6, поєднують в собі одразу кілька напрямів аналізу – трансформацію дискурсу, інституційні стратегії та конкретний кейс Дональда Трампа. Таке змішування загальнотеоретичних,

прикладних і case-specific підходів в одному розділі може ускладнювати послідовність викладу та формування висновків.

2. Великий обсяг дисертації, що обумовило використання шрифту Times New Roman 12, а в додатках Times New Roman 10, та наявність значної кількості додатків до праці, на наш погляд, робить можливим застосування двотомного формату дисертації, коли основний текст розміщений у 1 томі, а додатки у 2

3. Незважаючи на ґрунтовність дослідження залишаються відкритими і певні аспекти, які можуть стати предметом майбутніх наукових пошуків. Їхнє висвітлення поглибить розуміння теми та розширить сферу застосування запропонованої моделі. Зокрема, вплив штучного інтелекту як нового актора чи модератора в VUCA-середовищі. ШІ є не лише інструментом для аналізу даних, а й активним суб'єктом, що може створювати та поширювати контент, формувати наративи. Необхідно детальніше розглянути етичні аспекти роботи з цифровими даними. Майбутні дослідження мають розробити суворіші протоколи для гарантування конфіденційності, особливо при роботі з чутливими даними. Перспективним напрямом є розширення міждисциплінарних зв'язків. Дослідження зосереджено на політичних системах і безпеці, але VUCA-фактори та колаборативна комунікація мають ширший вплив. Майбутні роботи могли б розширити аналітичну рамку на інші сфери, як-от: економічну безпеку, глобальні фінансові ринки, глобальне врядування у сфері суспільного здоров'я (Пандемія COVID-19 була ідеальним кейсом VUCA-середовища). Як колаборативні мережі (волонтери, науковці, що діляться даними) впливали на ухвалення рішень та довіру до міжнародних інституцій охорони здоров'я?

Попри окремі обмеження (євроцентричність, часові рамки, потреба врахування новітніх цифрових трендів), зазначені зауваження не впливають на високий науковий і прикладний рівень дисертаційної роботи, яка справляє позитивне враження актуальністю дослідження проблеми, логікою викладення, суттю і аргументацією. Аналіз тексту дисертаційної роботи свідчить про дотримання автором вимог академічної доброчесності. У роботі представлено посилання на відповідні джерела при використанні ідей, розробок, тверджень і відомостей, а також надано достовірну інформацію про результати наукової роботи, використані методи дослідження і джерела інформації.

Загалом, дане дослідження є значним внеском у розвиток політичної науки. Його результати є валідними, а запропонована модель є потужним інструментом для аналізу та прогнозування в умовах глобальної турбулентності. Робота повністю відповідає вимогам до дисертаційного дослідження і може бути рекомендована до захисту у Спецраді зі спеціальності 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку.

Декан факультету міжнародних відносин, доктор політичних наук, професор Шуляк А. М.: По-перше, варто було би розширити географію емпіричних кейсів. У дисертації домінують приклади з України та європейського простору, що дещо звужує універсальність висновків. Доцільним буде залучення прикладів з країн Азії (Тайвань), Глобального Півдня (Чилі, Венесуела, Судан) та Африки (Нігерія, ПАР). Це дозволить показати, що запропонована модель має ширше міжнародне застосування і здатна пояснювати процеси в різних політичних і культурних контекстах.

По-друге, варто приділити більше уваги ролі штучного інтелекту та алгоритмічної модерації у VUCA-середовищі. Сьогодні саме алгоритми рекомендацій TikTok, YouTube чи X здатні посилювати або зменшувати протестні хвилі. Крім того, використання бот-мереж і технологій deepfake створює додаткові виміри невизначеності та неоднозначності. Перспективним напрямом є інтеграція ШІ у прогнозування VUCA-сценаріїв шляхом автоматизованого аналізу цифрових слідів.

По-третє, доцільно посилити практичний блок рекомендацій, особливо в українському контексті. Для державних органів це – використання VUCA-моделі у стратегічних комунікаціях і протидії дезінформації; для дипломатії – прогнозування реакцій партнерів за допомогою індикаторів IPR/GAI; для оборонної сфери – розгляд колаборативної комунікації як ресурсу мобілізації; для громадянського суспільства – формування «мережових спільнот стійкості», здатних зменшити ризики хаотичної дестабілізації.

По-четверте, слід поглибити порівняльний аналіз демократичних і авторитарних режимів. Чітке виділення механізмів стабілізації в демократіях (прозорість, інклюзивність) та інструментів контролю в авторитарних системах (цензура, маніпуляція колаборацією) дозволить отримати більш переконливі висновки. Важливо підкріпити аналіз конкретними прикладами: США та ЄС як демократичні моделі, Китай і Росія як авторитарні, Туреччина та Угорщина як гібридні випадки.

По-п'яте, пропоную розширити візуалізацію результатів. Зокрема, додати схеми сценарної матриці, графіки та дашборди, що відображають динаміку IPR/GAI, а також інфографіку трансформації VUCA-факторів під впливом колаборативної комунікації. Це значно підвищить практичну цінність дисертації та зробить її зрозумілішою для політиків, дипломатів і експертів із безпеки.

Таким чином, дисертація вже зараз має високий рівень наукової новизни та практичної значущості, а запропоновані доповнення розширять її застосовність, зроблять результати ще більш переконливими та корисними для теорії й практики міжнародних відносин.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності 23.00.04

1. Об'єкт і предмет дослідження дисертації (міжнародні політичні системи, їх нестабільність та роль колаборативної комунікації) повністю узгоджуються з формулою спеціальності, яка охоплює міжнародні відносини, глобалізацію, безпеку, діяльність міжнародних організацій і рухів, засоби міжнародних комунікацій та роль України у світі.

2. Тематика роботи (VUCA-середовище, стратегічні комунікації, міжнародна безпека, європейська інтеграція, протестні рухи, роль України у глобальних процесах) безпосередньо відповідає основним напрямам паспорту:

- о проблеми міжнародної безпеки та чинники нестабільності;
- о міжнародні комунікації й транснаціональні процеси;
- о глобальні проблеми сучасності (гібридні загрози, інформаційні війни, пандемії, енергетичні кризи);
- о регіональна інтеграція, зокрема європейська;
- о місце України в новому світовому порядку та її зовнішня політика.

3. Методологічна основа дослідження (VUCA-підхід, мережевий аналіз, стратегічні комунікації) відповідає вимогам спеціальності, оскільки це сучасні інструменти аналізу міжнародних відносин і глобального розвитку.

4. Практичний вимір роботи (рекомендації для України, ЄС, НАТО, інституцій міжнародної безпеки) відповідає прикладному компоненту спеціальності – «шляхи розв’язання міжнародних конфліктів», «проблеми забезпечення ролі України у світовому порядку», «стан і перспективи української зовнішньої політики».

Висновок. Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 23.00.04, адже охоплює ключові напрями: міжнародна безпека, глобальні виклики, регіональна інтеграція, міжнародні комунікації, зовнішня політика України.

ВІДПОВІДІ НА ЗАУВАЖЕННЯ:

Проф. Ярош О. Б.

Класичний системний підхід (Істон–Дойч–Алмонд) буде інтегровано в підрозд. 2.3 «Вивчення впливу VUCA-процесів, заснованих на колаборативній комунікації, на міжнародні та глобальні процеси». Буде додано перелік цільових інституцій для застосування індикаторів (РНБО, МЗС, Міноборони/ГШ, Центр стратегічних комунікацій та ін.).

Проф. Тихомирова Є. Б.

Буде усунуто диспропорцію: скориговано блок про протестні мобілізації. Структуру розд. 6 буде скориговано для прозорої логіки викладу, а також зроблено доповнення про ШІ та алгоритмічну модерацію і етичні протоколи роботи з даними.

Також буде розглянуто питання про двотомний формат під час попередніх консультацій зі спецрадою.

Проф. Шуляк А. М.

Буде розширено географію кейсів принаймні одним із додаткових регіонів (Азія, Африка, Латинська Америка) для перевірки універсальності моделі. Буде підсилено практичний блок: рекомендації для безпеки, дипломатії, оборони та громадянського суспільства (на основі IPR/GAI і VUCA×Collab) та поглиблено

порівняння демократій/авторитарних/гібридних режимів із конкретними прикладами.

Також буде додано візуалізації: сценарна матриця, таблиці IPR/GAI, таблиця рекомендацій.

ЗАПИТАННЯ ДО ДИСЕРТАНТА ТА ВІДПОВІДІ НА НИХ:

1. Д.політ.н., проф., декан факультету міжнародних відносин Шуляк А. М.

ЗАПИТАННЯ: *Чи можна говорити про універсальність вашої типології сценаріїв (Flash, Swarm тощо) для різних політичних режимів (демократичних, гібридних, авторитарних), чи вона потребує адаптації залежно від контексту?*

ВІДПОВІДЬ: Ядро типології (Flash, Swarm, Sustained, Dense, Hyper-Flash) відображає універсальні мікропатерни мережевої динаміки, але пороги переходів і наслідки залежать від режиму, тобто рамка переносна, але контекстно адаптована (у т.ч. через різне кодування IPR/GAI).

2. Д. політ. н., проф. кафедри міжнародних відносин Карпчук Н.П.

ЗАПИТАННЯ: *Які обмеження застосування VUCA-підходу ви вважаєте найбільш критичними у прогнозуванні протестних рухів та зовнішньополітичних рішень, і як їх можна мінімізувати?*

ВІДПОВІДЬ: Критичні: редуccionізм 4-вимірної схеми (втрата каузальних деталей); ендогенність «комунікації - політика»; непрозорість платформ і штучні сигнали (боти/ШІ); дефіцит/викривлення даних в авторитарних контекстах; «чорні лебеді» та режимні злами. Мінімізація: поєднувати VUCA×Collab з інституційними модераторами (репресивна спроможність, свобода медіа), робити сценарне прогнозування (не точкові передбачення), триангуляцію джерел та аудит даних (детекція ботів/дуплікатів, етичні протоколи), чутливісний аналіз з інтервалами невизначеності, within-case process tracing для перевірки причинності.

Голова засідання, завідувач кафедри міжнародних відносин, к. політ. н., доц. Вознюк Є. В.: В ході обговорення дисертаційної роботи до неї не було висунуто зауважень, що торкалися самої суті роботи. Отже, можна констатувати, що дисертація кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» носить оригінальний і завершений характер, є актуальною і самостійною роботою.

Таким чином **кафедра ухвалила:**

– Дисертаційна робота містить розробки наукової новизни, що надає їй вагомому значення в рамках дослідження політичних проблем міжнародних систем та глобального розвитку.

– Дослідження узгоджується з комплексними науковими темами Волинського національного університету імені Лесі Українки «Актуальні

проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору»; «Інформація та комунікація в сучасному світі» (№ держреєстрації 0112U001779); «Проблеми захисту інформаційного простору та національної інформаційної безпеки». У межах тем автором проведені дослідження, пов'язані з розробкою теоретичних, організаційних, інституційних положень та механізмів формування і забезпечення національної стійкості як складової системи національної безпеки

– Висновки дослідження знайшли своє підтвердження у наукових працях, зокрема 2 одноосібні монографії, 4 колективні монографії, 19 статей у наукових фахових виданнях України з політичних наук, 4 – у закордонних наукових виданнях, 7 – у виданнях, що входять до баз Scopus / Web of Science та матеріали конференцій, що засвідчують апробацію результатів дисертації.

– Текст дисертації відповідає спеціальності 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку і вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» щодо дисертації для здобуття наукового ступеня доктора політичних наук.

– Науковий ступінь кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна і соціальна географія Федонюк С. В. здобув у 1997 р. у результаті публічного захисту в спеціалізованій вченій раді ЛДУ імені Івана Франка, тема дисертації «Територіальна організація зовнішньоекономічної діяльності адміністративної області (на прикладі Волинської області)».

Відповідно до вимог Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» щодо дисертації для здобуття наукового ступеня доктора політичних наук може бути подана для розгляду до спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій з політичних наук.

– У докторській дисертації не використані матеріали й висновки кандидатської дисертації здобувача. Наукові положення і результати, які виносилися на захист у кандидатській дисертації «Територіальна організація зовнішньоекономічної діяльності адміністративної області (на прикладі Волинської області)», повторно не виноситися на захист здобувачем наукового ступеня доктора наук.

– Затвердити висновок, підготовлений докторами наук, професорами Тихомировою Є. Б., Шуляк А. М., Ярош О. Б. у такій редакції:

Тема дисертації кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та

глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук була затверджена на засіданні Вченої Ради Волинського національного університету імені Лесі Українки, протокол №1 від 30.08.2011 р.

Робота виконана на кафедрі міжнародних відносин Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Дисертація подається до розгляду на кафедральному семінарі вперше.

Актуальність теми дослідження. Сучасні міжнародні політичні системи функціонують у середовищі нестабільності, що посилюється гібридними загрозами, інформаційними операціями, технологічними зсувами та кризами безпеки. У цих умовах вирішального значення набувають мережеві, горизонтальні форми взаємодії – колаборативна комунікація, яка дає змогу швидко мобілізувати ресурси, координувати колективні дії, впливати на порядок денний і траєкторії політичних рішень на національному та міжнародному рівнях. Від ефективності таких комунікацій залежать легітимність рішень у міжнародних інституціях та спроможність суспільств до адаптації. Особливе значення проблема має для України, яка одночасно проходить випробування війною та прискореним євроінтеграційним курсом: мережеві колаборативні практики забезпечують швидку самоорганізацію, оборонну та гуманітарну мобілізацію, а також комунікаційний супровід інтеграційних рішень. Потреба у валідній моделі вимірювання та пояснення впливу колаборативної комунікації на динаміку нестабільності міжнародних систем визначає теоретичну й практичну значущість дослідження.

Ступінь новизни та важливість отриманих результатів.

Отримано результати, що сукупно формують нове бачення політичної природи нестабільності міжнародних систем у мережево-медіатизованому середовищі:

- вперше запропоновано цілісну політико-наукову концепцію “мережево-медіатизованої нестабільності” міжнародних політичних систем, у якій взаємодія компонентів VUCA (волатильність, невизначеність, складність, неоднозначність) інтерпретується через механізми колаборативної комунікації та інституційні відповіді держав і міжнародних організацій;
- удосконалено теоретичне пояснення двоспрямованого ефекту колаборативної комунікації: обґрунтовано, що одні й ті самі мережеві конфігурації здатні як ескалувати нестабільність (через прискорення координації й дифузії неоднозначності), так і перетворюватися на ресурс деескалації (шляхом самоорганізованої верифікації знань та підвищення інформаційної стійкості);
- вперше інтегровано VUCA-рамку з політичною теорією колаборації у вигляді аналітичної призми, яка дає можливість прямо співвіднести

мікродинаміку мережевих взаємодій із макрорівнем міжнародних політичних наслідків;

– розвинуто предметну операціоналізацію політичних процесів у міжнародних системах: запропоновано восьмивимірний вектор $\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle$ як інструмент порівняльного виміру траєкторій (де)стабілізації, що поєднує індикатори нестабільності з мережевими параметрами колаборації (щільність, координаційна ефективність, латентність відповіді, структура участі);

– вперше введено макроіндикатори міжнародно-політичної реакції – International Policy Reaction (IPR) і Geopolitical Actor Involvement (GAI) – як стандартизовані шкали сили/модальності офіційної реакції та рівня/форм залучення провідних геополітичних акторів, показано як вони поєднують мережеві процеси всередині кейсів із зовнішньополітичними наслідками на рівні системи;

– сформовано й валідизовано типологію сценаріїв міжнародно-політичної нестабільності, що виникає на перетині мікродинаміки мереж (Flash, Sustained, Dense, Swarm, Hyper-Flash) і рівнів зовнішньої реакції (Local, Pressure, Clash, Peak, Integration). Типологія дає змогу класифікувати переходи від локальних хвиль до геополітичних піків та інтеграційних рішень;

– удосконалено пояснювальну модель інституційних реакцій: обґрунтовано механізми трансляції мережевих імпульсів у політичні рішення держав і міждержавних інституцій, із виокремленням ролі стратегічних комунікацій як інструменту керування невизначеністю;

– набули подальшого розвитку методологічні засади порівняльного аналізу міжнародних політичних процесів у цифровому середовищі: поєднання process tracing у кейсах із кластеризацією профілів «VUCA × Collaboration» та ранжуванням за IPR/GAI забезпечує відтворюваність і можливість інтерсуб'єктивної експертизи;

– вперше обґрунтовано прогностичний модуль сценарного аналізу для міжнародних політичних систем на базі інтегрованих індикаторів ($\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle + IPR/GAI$), що дає змогу оцінювати ймовірні траєкторії (де)стабілізації, прогнозувати точки політичного втручання та очікувані інституційні наслідки;

– сформульовано нові прикладні підходи до політики безпеки та зовнішньополітичного врядування: запропоновано рамку використання колаборативної комунікації як ресурсу адаптації і як об'єкта регуляторної політики (зменшення стратегічної неоднозначності, підвищення інституційної спроможності до швидкого реагування);

– конкретизовано роль України в міжнародних політичних процесах у VUCA-середовищі: на матеріалі репрезентативних кейсів показано, як колаборативні мережі взаємодіють із зовнішньополітичними рішеннями та архітектурою альянсів, що поглиблює теорію міжнародної суб'єктності в умовах турбулентності.

Ці результати забезпечують теоретико-методологічну основу для аналізу політичних проблем міжнародних систем та глобального розвитку. Дослідження поєднує мікро- та макрорівні політики, вводить відтворювані індикатори та типології і пропонує практичні інструменти для прогнозування й політичного дизайну у сфері безпеки й зовнішньої політики.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Теоретичне значення полягає у формуванні цілісної політико-наукової концепції мережево-медіатизованої нестабільності міжнародних політичних систем і в уведенні пояснювальної призми «VUCA та колаборативна комунікація», яка вперше безпосередньо з'єднує мікродинаміку колаборативної взаємодії з макрорівнем міжнародно-політичних наслідків. У межах цієї призми уточнено причинно-наслідкову архітектуру переходів від горизонтальних мережевих імпульсів до інституційних відповідей держав і міжнародних організацій, окреслено умови двоспрямованої дії колаборативної комунікації – від каталізації ескалації через прискорення координації та дифузії неоднозначності до деескалаційних ефектів шляхом самоорганізованої верифікації знань і підвищення інформаційної стійкості. Дістало подальшого розвитку предметне індикаторне забезпечення порівняльних політичних досліджень: восьмивимірний вектор $\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle$ виступає стандартизованим «містком» між концептуальними категоріями та емпірією, тоді як макропоказники International Policy Reaction (IPR) і Geopolitical Actor Involvement (GAI) узгоджують внутрішні мережеві процеси з міжнародно-політичним резонансом. Сформовано і верифіковано типологію сценаріїв, що уточнює цикл кризи та вікна можливостей для політичного втручання. Методологічно удосконалено порівняльний аналіз у цифровому середовищі завдяки поєднанню process tracing у кейсах із кластеризацією профілів «VUCA × Collaboration», контент-аналізом та ранжуванням за IPR/GAI, що підвищує валідність, інтерсуб'єктивність і прогностичну придатність висновків. Сукупно це забезпечує новий рівень теоретичної інтеграції міжнародно-політичних студій: від узгодження понять і механізмів до формалізованої інтерпретації складних процесів нестабільності.

Практичне значення полягає у створенні відтворюваного інструментарію для моніторингу, раннього попередження й політичного дизайну у сфері міжнародної безпеки й зовнішньої політики. Запропоновані індикатори ($\langle V, U, C, A; CD, RL, CE, Pi \rangle$) та макропоказники (IPR, GAI) дають змогу розгортати дашборди ситуаційного спостереження й виявляти ескалаційні тренди у режимі, придатному для управлінських рішень. Типологія сценаріїв забезпечує підбір інструментів втручання відповідно до профілю події та очікуваного міжнародного резонансу: від таргетованих санкцій і посередницьких заходів до «комунікаційних коридорів» та інтеграційних рішень. У площині стратегічних комунікацій робота надає операційні способи зниження неоднозначності з вимірюваними ефектами. Для альянсної політики

та переговорних процесів показники IPR/GAI дають змогу моделювати силу й модальність відповіді партнерів, готувати позиційні документи й дорожні карти рішень. Модель придатна до ex-ante / ex-post оцінювання політик і after-action review: стандартизовані протоколи збирання/нормалізації даних дають змогу будувати базові лінії, контрольні точки та здійснювати аудит ефективності комунікаційних і безпекових інтервенцій. Освітньо-тренінговий вимір передбачає інтеграцію матеріалів у програми дипломатичної та безпекової підготовки (модулі з кризового аналізу, практикуми з побудови дашбордів IPR/GAI). Для українських інституцій результати створюють прикладну основу підвищення інформаційної стійкості, планування зовнішньополітичних кроків і узгодження національних стратегічних комунікацій із практиками ЄС і НАТО в умовах довготривалої турбулентності. Таким чином, робота забезпечує безперервний ланцюг «діагностика – прогноз – політичне рішення» й може бути безпосередньо використана урядовими структурами та аналітичними центрами.

Результати дисертації використані в освітньому процесі Волинського національного університету під час викладання таких дисциплін: «Інформаційне забезпечення євроатлантичної інтеграції», «Медіа в сучасних конфліктах», «Інформаційно-прогностичний інструментарій у міжнародних відносинах», «Інформаційне забезпечення зовнішньополітичної діяльності», «Гібридні конфлікти в міжнародних відносинах», «Комунікація VUCA», «Інструменти медіакомунікації», «Інформаційна політика і безпека», «Інформаційно-психологічні операції в геополітичній ривалізації», «Міжнародна взаємодія у сфері інформаційної безпеки», «Мережеві комунікації», «Методи і технології відкритого співробітництва», «Міжнародні комунікації в умовах конфліктів».

Особистий внесок здобувача:

За темою дисертації опубліковано 7 статей у наукових виданнях, що індексуються Scopus / Web of Science, 19 публікацій у наукових фахових виданнях України, 2 одноосібні монографії, 4 розділи в колективних монографіях, 4 статті в іноземних рецензованих наукових виданнях, а також матеріали конференцій та інші праці, які додатково відображають наукові результати дисертації. У роботі відсутні будь-які порушення академічної доброчесності. Дисертація Федонюка С. В. є повністю самостійною науковою працею, в якій висвітлено власні ідеї і розробки автора.

Апробація результатів дослідження.

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження пройшли обговорення на методологічних семінарах та засіданнях кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Волинського національного університету імені Лесі Українки. Результати дисертації апробовані під час роботи таких міжнародних конференцій: «Європейська інтеграція України: виклики, досвід, перспективи» (Луцьк, 2025); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і

регіональних досліджень: IV Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція» (Луцьк, 2024); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень: III Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція» (Луцьк, 2023); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень: II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція» (Луцьк, 2022); «Актуальні проблеми зовнішньої політики України: XV Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених» (Чернівці, 2021); «Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі: VI Міжнародна науково-практична конференція» (Київ, 2021); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень» (Луцьк, 2021); «Межрегиональное и приграничное сотрудничество» (Белгород, Харків, 2013); «Міжнародна українсько-японська конференція з питань науково-промислового співробітництва» (Одеса, 2013); «Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти і науки» (Луцьк, 2013); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу» (Луцьк, 2012); «Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу» (Луцьк, 2011); «Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: VI Міжнародна науково-практична конференція» (Луцьк, 2010); «Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: VII Міжнародна науково-практична конференція» (Луцьк, 2009); «Європейська та євроатлантична інтеграція і транскордонне співробітництво: V Міжнародна науково-практична конференція студ., асп. і молодих науковців» (Луцьк, 2008); «Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: V Міжнародна науково-практична конференція» (Луцьк, 2008); всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій: «Зовнішнє інформаційне маніпулювання та втручання в умовах сучасних конфліктів» (Луцьк 2025); «Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні» (Луцьк, 2024); «Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні» (Луцьк, 2023); «Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні» (Луцьк, 2022); «Імплементация в Україні європейського досвіду інформаційно-комунікаційного забезпечення органів місцевої влади та самоврядування» (Луцьк, 2016); «Міжнародна співпраця університетів як невід'ємна складова інноваційного розвитку вищої школи» (Чернівці, 2013); «Стан та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку міста Луцька» (Луцьк, 2012). .

Окрім того, Федонюк С. В. співвиконавець міжнародних наукових проєктів: ERASMUS+ Jean Monnet Module «Strategic Communications of the European Union: Countering Destructive Influences» (2022–2025, № 101047033 – EUSCCDI – ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH);

ERASMUS+ Jean Monnet Module «EU Countering Foreign Information Manipulation and Interference» (з 2024 р., № 101172342 – EUC2FIMI – ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH);

ERASMUS+ Jean Monnet Module «Європейська інтеграція для громад у контексті вступу України до ЄС» (з 2024 р., №101175264 — EUAccession — ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH).

За затвердження висновку проголосували:

«ЗА» – 12

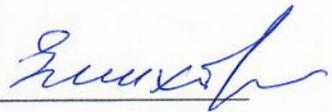
«ПРОТИ» – 0

«УТРИМАЛИСЯ» – 0

Результати експертизи та засідання фахового семінару. Рецензенти на підставі експертизи дисертаційного дослідження та наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові відкриття, а також за результатами засідання фахового кафедрального семінару, на якому була апробована дисертація, ухвалили одностайне рішення – рекомендувати до захисту у спеціалізованій вченій раді дисертацію кандидата географічних наук, доцента кафедри міжнародних відносин Федонюка Сергія Валентиновича «Нестабільність і колаборативна комунікація в міжнародних політичних системах» за спеціальністю 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку, поданої на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук.

Рецензенти:

Професор кафедри міжнародних відносин,
д. політ. н., проф. Тихомирова Є. Б.

Професор кафедри міжнародних відносин,
д. політ. н., проф. Ярош О. Б.

Декан факультету міжнародних відносин,
д. політ. н., проф. Шуляк А. М.

**Завідувач кафедри міжнародних відносин,
кандидат політичних наук**

доц. Євгенія ВОЗНЮК

Секретар

Олена БОРИСЮК

підпис: *Тихомирова Є. Б., Ярош О. Б., Шуляк А. М., Федонюк С. В., Борисюк О.*
ЗАСВІДЧУЄ: *С. Савченко*
Вчений секретар університету: *Савченко С. С.*
«15» 09 2025 р.